

NADEJŚĆ (58) *vb pf*

nadejść (54), **nadyć** (2), **nadyć** (2); *nadyć RejKup, PudłFr; nadyć KromRozm III, KochPs.*

a oraz e jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

inf nadejść (2). ◇ *fut 1 sg nadejdę* (1) *CzechRozm*, *nadydę* [*zapis: nadide*] (1) *RejKup*, *nadydę* (1) *KromRozm III*. ◇ *2 sg nadydziesz* (1) *KochPs*. ◇ *3 sg nadejdzie* (11), *nadydzie* (1) *PudłFr*. ◇ *3 pl nadejdą* (1). ◇ *praet 1 sg m nadszedłem* (1). ◇ *3 sg m nadszedł* (10). *f nadeszła* (5), *jest nadeszła* (1) *LibMal*. *n nadeszło* (3). ◇ *1 pl m pers nadeszliśmy* (1). ◇ *3 pl m pers nadeszli* (5). *subst nadeszły* (2). ◇ *plusq 3 sg n było nadeszło* (1) *ZbylPrzyg*. ◇ *con 3 sg m by nadszedł* (5). *f by nadeszła* (1). ◇ *part praet act nadszedzysy* (4).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XIX w. s.v. nadchodzić.

1. *Zbliżyć się, przybyć; venire Mącz; supervenire Vulg* (18) : *MiechGlab **; LibMal 1543/76v; non si rediisset pater ei veniam daret, By też dobrze ociec nádźedł yednák by mu nie odelżył. Mącz 249d; A Gdy oni mowili do ludu/ nádefzli kápłani y vrząd kościelny y Sáduceufzowie WujNT Act 4/1, Luc 2/38, 11/22, s. 455 marg.*

nadejść do kogo (1): *y náliawzy pełne korytá/ [dzieweczki] chćiały nápoić trzody oycá fwego. Nádfzedłfy [supervenere] do nich páłterze odegnáli ie. Leop Ex 2/17.*

nadejść ku komu (1): *Ty thes thu Sumnienie miłe Możes zořtać přes the chwilę. Ia ku wam zafię nadide RejKup n8.*

nadejść dokąd (3): *Gdi thedi yufz thamo gdzye yey czákall yefth nadeřchla, on rąką gwałtowna na nyą řzyą yefth rzuczill LibMal 1544/93v; KromRozm III Q4; HEy Kolędá Pánowie: Widzę/ do káléty Zaden řye nie pomyka: wierę przez monéty Mnie zřąd/ iáko baczę/ wywędrować przydzie: Bóg záplác: Owa tu kto godnieřzy nádydzie. PudłFr 7.*

nadejść skąd (2): *A gdyřmy tám przez niemáło dni mieřzkáli/ nádźedł z Iudřkiewy źiemie prorok niektory imiřniem Agáb. WujNT Act 21/10, Act 14/18.*

Zwoty: »z nienacka nadejść« (1): *Adventor [...] Ten który z nienacká nádźedł. Mącz 481b.*

»nadejść z nieobaczności« (1): *Intervenit homo de improviso, Tráfił fie/ nádźedł ták z nieobáčności Mącz 483a.*

W przén (2) : *Potym nádeyďą kępy w teyże toni/ Gďzie naprzod Drwáľka Nieznáchowľką goni KlonFlis F4v.*

Fraza: peryfr. »[komu] brzuch na miejsce nadejdzie« = ktoś utyje (1): *Boć będę nádľugowáľ/ tey Pannie Lizyďie/ Iże mi brzuch ná mieyřce/ zwyczáyne nádeyďzie. PaxLiz E3v.*

2. *Nastać, nastąpić, zbliżyć się w czasie; advenire Mącz* (16) : *Czemu lekarze radzą iefć gdy chęć iedzenia nadeyďzie. GlabGad G2v; Nie był budowny áni pieniężny w Polřzce/ pieniędzy nie nábył áż gdy potrzebá pilna nádefzła BielKron 403v; Po tych wřzyřtkich walkách wnětrźnych Włóřkich y Fráncuřkich iefzćze gorřze nádefzły w Niemczech BielSpr 57v.*

nadejść komu (1): *A on lud wyřwobodźi od nieprzyiaćielá/ řywot z řywotá wyřzedł/ by nam řywot nádźedł. ArtKanc B10.*

Frazy: »ciemność nadeszła« [szyk zmienny] (2): *Tedy po zachodźie řłońcá nádefzła ćiemność [caligo erat] BibRadz Gen 15/17; ArtKanc T6v.*

»czas nadejdzie« (1): Swiádomám ia ieft morzá/ y portu Włofkiego/ Dobry y zły ma przyiazd/ lecz czału pewnego. Ktory kiedy nádeydzie/ rofpuściłz fwe żagle *PudłDydo* B4v.

»dzień nadszedł« = *dies advenit Mącz* (2): A gdy iuż dzień nádźedł [*Cum ... dies esset*]/ [...] vyzreli niektorą odnogę máiącą brzeg *BibRadz Act* 27/39; *Mącz* 481b.

»nadejść miał dzień Pański« (1): Prošimy was bráčia [...] ábyście fię nie łatwie dáli vnošić od rozumu wálzego/ áni ftrálzyć/ [...] żeby iuż nádeyć miał dzień Pánłki [*quasi instet dies Domini*] *WujNT* 2. *Thess* 2/2.

»[czyja] ostatnia godzinka nadejdzie« (1): Ze pod wyfokie niebá rzewliwy głos [*łabęcia*] idzie/ Aż w tym iego oštátnia godzinká nádeydzie. *WisznTr* 15.

»[komu] było [które] nie nadeszło lato« = *ktos nie przeżył [ileś] lat* (1): Iefzciec było dwudziefte nie nádefzło láto/ Gdyś wtákowy ftan przyślzá Bog cię przeyzrzał ná to *ZbylPrzyg* B3.

»nadeszła noc« = *nox supervenit Vulg, PolAnt [szyk zmienny]* (2): Gdy tedy czternafta noc nadełła/ [...] domniemáwali fie Zeglarze/ żeby fie im vkázowała iáka kráiná. *Leop Act* 27/27; *BibRadz Act* 27/27.

W przen (2) : Sed mors obrepet fortassis interim, Ale podobno przez ten czas śmierć fnadz nábieży/ Nádeydzie. *Mącz* 352c.

Fraza: »obiad [= o odkupieniu] nadejdzie« (1): miełzkáiąc w ták fkáżonym do mu [*o ciełe*]: czekaymy iednák napráwy. dułzá przedfię pobożna/ ma fwoię zapłátę/ y dobre śniadanie mieć może nim ten obiad nádeydzie. *SkarKaz* 205b.

3. Pojawić się, odwiedzić kogo; *incedere, incessere, supervenire Mącz* (10) :

nadejść kogo (1): *Laetitiaie alicuius supervenire, Nádeyć kogo á ón fie ráduyę [!]*. *Mącz* 483c.

nadejść do kogo (1): pod ktorego [*Boga*] opiekę iuż cię też teraz/ odchodząc od ciebie/ poruczam: wżákże iefzcie czału infzego do ciebie nádeydę. *CzechRozm* 204v.

W przen [*kogo*] (7) : PO wielkich trudnołciach wnétrzných pirwých/ ktore mieli Rzymiánie [...] nádefzłá ie druga *BielKron* 119.

Frazy: »dziwowanie nadeszło« (1): *Incessit illum admiratio, Dżywowanie go nádefzło*. *Mącz* 44b.

»nadejdzie jego natura [*ku czemu*]« (1): Gdy go [*o zwierzęciu*] nadeydzie iego natura ku złączeniu z iego famiczą/ tedy fie fkrobie zębami prawey czełufci w prawy bok *FalZioł* IV 32d.

»radości nadeszły« (1): Ażbych dołzłá ošobę W. M. ogládác. Z ktorey zász vćiefzoná/ hániebne rádošci/ Iuż mnie prawdzie nádefzły/ pozbywłzy tełknošci. *PaxLiz* E3.

»szczęście (a. wiele nieszczęścia) nadeszło« (2): mię to fzczęfcie tákíe nádefzło/ iz mi fie tráfiło w miłey oyczýznie vmrzeć á nie w fłużbie v Grekow *BielKron* 60; *Mącz* 482b.

»szkoda nadejdzie« (1): Ráczey fie s cnotą rácz dobrze ráchowác. Wízák żadna fzkodá ftád cie nie nádeydzie/ Iefli pożytek iákowy nie Przyidzie. *Phil* [S6].

a) *O Duchu świętym: napelnić, obdarzać łaską; natchnąć [na kogo]* (1) : Duch ś. nádeydzie ná cię *NiemObr* 97.

4. Napotkać, natknąć się na kogo, na co; *invenire, reperire Vulg; venire PolAnt* (10) :

nadejść czego (1): wízedłzy w ogród Páwłá Nowikápianá/ [...] nádźedłem flupá/ o trzy łokcie wkrąg miąźłzego *Oczko* 8v.

nadejść kogo, co (9): *LibMal* 1551/163; A gdy ie gonili Egypczykowie sládem/ nádefzli ie w obozie nád morzem *Leop Ex* 14/9, *Tob* 5/5; *BibRadz Luc* 10/33; Szli dáley ku południu gdzie nádefzli wielkość ludzi spokoynieyfzych obyczáiw *BielKron* 448, 9v, 85, 442v; Potrway: á złego wnet nie będzie: przyidziefz Ná mieyfce iego/ iuz go nie nádyidziefz. *KochPs* 53.

5. Napaść na kogo (4) : tákowy co nádfzedł ma bydz ładzon/ iáko o náfcie domu włáfné^{go} iego. *SarnStat* 1169.

Zwrot: »gwałtem [kogo] nadejść« (2): A któryby Szláhcic drugiégo fzlachcicá gwałtem nádfzedł w domu kmiecym/ [...] ma bydz ładzon/ iáko o náfczcie domu włáfné^{go} iego. *SarnStat* 1169, 1169.

W przen [na kogo] (1) :

Szereg: »nadejść abo nadbieżec« (1): [o złym duchu] nádeydzie ábo nádbieży ná cie/ á nie wnidzie w cie. *CzechRozm* 157.

Synonimy: **1.** przybyć; **2.** nastać, nastąpić; **5.** nadejść, napaść.

Formacje współrdzenne cf **IŚĆ**.

Cf **NADESZŁY, NADEŚCIE**

KCh